

dr. sc. Dubravka Težak • dr. sc. Marina Gabelica
Vesna Marjanović • Andrea Škribulja Horvat

ŠKRINJICA SLOVA I RIJEČI

Integrirani radni udžbenik iz hrvatskoga jezika
za četvrti razred osnovne škole

4. izdanje

2024.

Nakladnik

ALFA d. d. Zagreb
Nova Ves 23a

Za nakladnika

Ivan Petric

Direktorica nakladništva

mr. sc. Daniela Novoselić

Urednica za Hrvatski jezik u razrednoj nastavi

Tihana Bilešić

Recenzija

dr. sc. Marinko Lazzarich

Vlatka Vukić

Izrada digitalnih materijala

Sandra Mikšić

Kristina Ujčić Čučak

Danijela Klajn

Lektura i korektura

Kristina Ferencina

Likovno i grafičko oblikovanje

Zorica Adamović

Ivan Herceg

Ilustracija

Sven Nemet

Fotografija

shutterstock.com

Digitalno izdanje

Alfa d. d.

Mozaik Education Ltd.

Tisak

Tiskara Zelina d. d.

Proizvedeno u Republici Hrvatskoj, EU

Udžbenik je uvršten u Katalog odobrenih udžbenika rješenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske:
KLASA: **UP/I-602-09/21-03/00038**, URBROJ: **533-06-21-0002**, od **20. svibnja 2021. godine**.

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001214521.

OPSEG PAPIRNATOG IZDANJA	MASA PAPIRNATOG IZDANJA	KNJIŽNI FORMAT
160 str.	397 g	265 mm (v) x 210 mm (š)

Digitalno izdanje dostupno je na internetskoj adresi **hr.mozaweb.com** ili putem aplikacije **mozaBook** za pametne uređaje s operativnim sustavima Android i iOS.

© Alfa

Ova knjiga, ni bilo koji njezin dio, ne smije se umnožavati ni na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Mozaik Education Ltd. zadržava intelektualno vlasništvo i sva autorska prava za komercijalne nazive *mozaBook*, *mozaWeb*, digitalne proizvode, sadržaje i usluge proizvedene neovisno o nakladniku Alfa d. d.

4

UPOZNAJMO
4. RAZRED!

ZARONIMO
MALO
DUBLJE!

ZAVRTI PROPELERE!!!

PRVI DIO

Zdravo! Ja sam Tin, a
ovo su moji prijatelji
Iva i mačak.

Pozdrav!
Ja sam Iva. Otkrijmo čaroban
svijet jezika, pjesama, priča,
filmova... Doživimo ga i istražimo
na zabavan način.

Ja sam mačak! Ime
ćeš mi odabrati sam/sama
ili zajedno sa svojim
razredom.

DRAGI UČENIČE / DRAGA UČENICE!

Pozivamo te da zaviriš u svoju *Škrinjicu slova i riječi 4* i kreneš na nevjerojatno putovanje u kojem smo spojile znanje i zabavu.

U ovoj ćeš *Škrinjici* kao pravi detektiv otkrivati mnoge zanimljivosti iz naše domovine, svijeta, filma... Igrat ćeš nove jezične igre, čitati stripove i razgovarati o pročitanoj lektiri na kreativan način.

U oblačiće ćeš dogovorenim znakom moći zabilježiti kako ti se tekst svidio ili koliko ga dobro čitaš.

Želimo ti uspješno putovanje i mnogo sjajnih otkrića!

Autorice

PREDSTAVI SE!

JA SAM...

BAVIM SE...

RAZMIŠLJAM O...

USPJEŠAN/USPJEŠNA
SAM U...

VOLIM...

ŽELIM...

MOJ JE CILJ...

PRUŽITE DLAN

Poslušaj pjesmu i poprati je pokretom.

Pružite, djeco, dlan,
evo vam dajem dan!

Sada dignite ruke
prema suncu!
Stisnite šake!
Vrijedi
za djevojčice i dječake.
Znate li što imate unutra?
Svoje sutra.
Ne otvarajte šake,
ne budite nagli,
može sutra da vam
odmagli.
Jeste li ih dobro stisli?
Što dalje,
svatko neka misli.

Zvonimir Balog

ŠTO DALJE,

SVATKO NEKA MISLI!

1. Oboji oblake u kojima se nalaze točni odgovori.

a) Komu se pjesnik obraća?

odraslima

djeci

svijetu

b) Što je pjesnik darovao djeci?

sunce

san

dan

c) Što djeca drže u šakama?

svoje sutra

svjetlo

darove

d) Što misliš, zašto pjesnik djeci kaže da ne otvaraju šake?

Da im vrijeme
ne bi pobjeglo
kroz prste.

Da ne bi pokazala
što im je u
rukama.

2. Razmisli o tome što znači da u rukama držimo *svoje sutra*.
3. Kako stvaraš svoju budućnost? Što sve radiš danas za svoje bolje sutra?
4. Poznata latinska izreka **Carpe diem!** znači **Iskoristi dan!**
Što za tebe znači dobro ispunjen dan?

5. U krugove napiši aktivnosti koje svaki dan radiš za zabavu, za učenje i za svoje zdravlje.

ZABAVA

UČENJE

ZDRAVLJE

Three large circles with dotted outlines are provided for writing. Each circle has a label above it and a black arrow pointing into the circle. The labels are 'ZABAVA', 'UČENJE', and 'ZDRAVLJE'.

NAĐI VREMENA

Nađi vremena za rad,
to je uvjet uspjeha.
Nađi vremena za razmišljanje,
to je izvor snage.
Nađi vremena za igru,
to je tajna vječne mladosti.
Nađi vremena da budeš ljubazan,
to je put prema sreći.
Nađi vremena za sanjarenje,
to će te dovesti u zvjezdanu putanju.
Nađi vremena da se osvrneš oko sebe,
dan je prekratak da budeš sebičan.
Nađi vremena da se smiješ,
to je glazba duše.

stari irski zapis

TIK-TAK

TIK-TAK

TO JE TAJNA VJEČNE MLADOSTI!

1. Odgovori na pitanja tako da riječi u pjesmi podcrtaj odgovarajućom bojom. Na neobojena pitanja odgovori usmeno.
 - Podcrtaj riječi kojima počinju rečenice.
Što se postiže ponavljanjem početnih riječi u stihovima?
 - Što je uvjet uspjeha? Objasni.
Zašto je razmišljanje izvor snage?
 - Što je tajna vječne mladosti?
 - Što otvara put prema sreći?
Zašto je važno osvrnuti se oko sebe?
 - Što pjesnik naziva glazbom duše?

2. Za što, od svega spomenutog u pjesmi, uvijek nađeš vremena? Ispripijedaš što bi sve radio/radila da imaš slobodan cijeli dan. Bi li prihvatio/prihvatila koji savjet iz ove pjesme?
3. Iva je zabilježila kako joj je protekao dan. Pročitaj što je zabilježila i riješi zadatke.

spavanje od 21:00 do 7:00

vožnja biciklom s prijateljima od 15:00 do 17:00

učenje u školi od 8:00 do 12:00

čitanje knjige od do

igranje kod kuće od 12:00 do 13:00

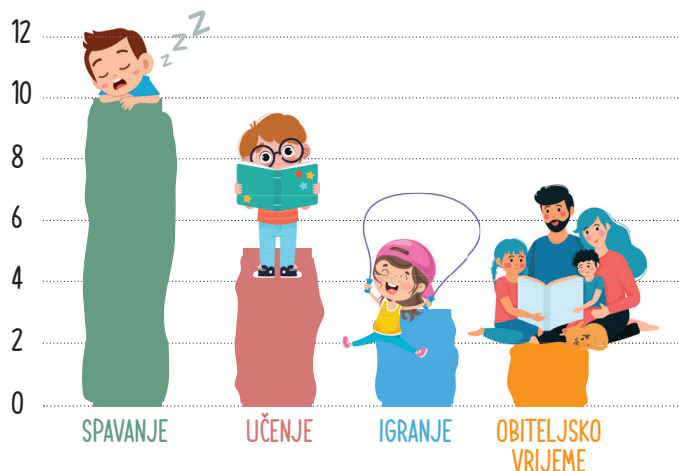
kuhanje s roditeljima i večera od 17:30 do 18:30

pisanje zadaće od do

druženje s obitelji od 19:30 do 20:30

ručak s roditeljima 30 min

- a) Izračunaj pa napiši koliko je vremena i za što odvojila Iva.
- b) Ispripijedaš kako izgleda Ivin dan.
- c) Što misliš, što je Iva radila od 7:00 do 8:00 h? Ispričaj.
- d) **Aktivnosti učenja** podcrtaj **crvenom**, a **ostalo plavom** bojom.
Koliko je vremena Iva provela učeći?
Kojom si bojom podcrtao/podcrtala čitanje? Objasni svoj odabir.
- e) Promotri Ivin prikaz dana. Što misliš, je li Iva dobro iskoristila svoj dan?

Jedan cijeli dan bilježi što sve radiš.
Bilježi koliko vremena provodiš u svakoj aktivnosti. Sljedeći dan pogledaj svoj popis i razmisli: koliko si vremena proveo/provela učeći, odmarajući se ili igrajući se, sam/sama ili s obitelji? Rezultate svog istraživanja možeš i grafički prikazati.

DJECA DILJEM SVIJETA

Diljem svijeta djeca idu u školu, imaju obveze, ali se i igraju i maštaju. Neki su dječji domovi i škole dobro opremljeni knjigama i računalima, a negdje je škola jednostavno bilo koje mjesto gdje se učitelji i djeca druže. Djeca o kojoj ćete ovdje nešto saznati možda u svojim školama čitaju i uče o vama.

CIDINIHA - BRAZIL

Ja se zovem Aparcida, ali me svi zovu Cidiniha [Šidjinha]. Živim u jednom brazilskom selu. Volim spavati u svojoj mreži za spavanje. U njoj je toliko udobno da me mama svako jutro mora dobro protresti da bih se probudila.

Kad se probudim, prvo trebam nahraniti kokoši i svinje jer i one čekaju svoj doručak. Za to vrijeme moja mama priprema hranu, a otac i braća već su otišli raditi na polje. Da bih bila čista i uredna za školu, perem se sapunom od sjemena babasu palme i vodom iz bunara. Voda je hladna, ali me dobro razbudi. Do škole idem sa svojim prijateljima. Putem uvijek pjevamo i veselimo se školi jer ondje učimo o svijetu i nakratko zaboravljamo na poslove koje kod kuće trebamo raditi. U Ludovicu, selu u kojem živim, gotovo je uvijek prašnjavo i vruće. Zato se sa svojim prijateljima nakon škole volim okupati u rijeci.

Kad dođem kući, pomažem mami razbijati sjeme palmi. Ulje oraha upotrebljava se za izradu sapuna pa ga možemo prodavati. Razlupane oraščice mogu zamijeniti za novu olovku ili bilježnicu. Maštam o tome da jednog dana postanem plesačica i pjevačica. Sada mi je najveća želja imati pravu lutkicu. Ponekad sanjam o tome da se u sjeni palmi igram lutkom, a ponekad samo sanjam more...

SAŠA - RUSIJA

Ja se zovem Saša, a to je skraćeno od Alexander što znači pobjednik. Živim u jednom selu u Rusiji. Kad se budim za školu, vani je još hladno i mračno. Nasreću, grije me moj mačak Pušok. Svako jutro ustajem ranije kako bih pomogao svojoj babuški (baki) odjenuti i nahraniti svoju mlađu sestricu. Do škole idem sam. Volim šetati kroz snijeg jer je sve mirno i tiho. Promatram kuće različitih boja i mislim kako su lijepe. Volim prvi doći u školu i dočekati svoje prijatelje. Danas je u mom razredu samo devet učenika jer je vani $-42\text{ }^{\circ}\text{C}$ pa su se mnogi bojali izaći iz kuće. Svaka dva dana, nakon škole, s bratom trebam donijeti vodu iz bunara. Mi to napravimo u igri pa nam je zabavnije. U mojim snovima naša je kuća kraljevstvo sreće u kojoj s bakom, djedom, bratom i sestrom žive i moji roditelji.

1. Što sve doznaješ o ovoj djeci? Prepričaj gdje i s kim žive, kako izgleda njihov dan. O čemu maštaju?
2. Kakva su ova djeca? Što im je zajedničko?
3. Opiši kako izgleda tvoj uobičajeni dan. Ako želiš, prikaži svoj dan fotografijama. Složi ih u fotopriču.

RUKE

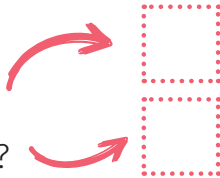
Za što sve čovjeku ruke služe?
One se obje u poslu druže.
Svaka je ruka važna,
svaka je na svoj način snažna.
Među ljudima, najviše je ljudi dešnjaka,
al' to ne bude uvijek osoba svaka.
Nečija je ruka lijeva više vješta
pa ljevak njome obavlja koješta.
Ruku čine rame, lakat, dlan, prsti i šaka
i to ima ruka svaka,
jer rukama se vješto plete,
rukama se metlom mete,
rukama se pljesak plješće
za pobjednike najčešće.
Rukama i prstima se svira
od tambure pa do klavira.
Bitno je da rukom nitko nikoga ne tuče,
već da se pozdravi rukom s ljubavlju uruče.

Sanja Kireta

SVAKA JE RUKA VAŽNA,
SVAKA JE NA SVOJ NAČIN SNAŽNA.

1. Prikaži pjesmu pokretom.
2. Koliko kitica ima pjesma *Ruke*?
3. Koliko je stihova u pjesmi *Ruke*?
4. Crtom poveži riječi koje se rimuju na kraju stihova.
5. Recitirajte pjesmu uz ritmično pljeskanje, lupkanje rukama o koljena ili je repajte.

PRISJETI SE!

Tema pjesme ono je o čemu se u pjesmi pjeva (govori).

- 6. Što je tema pjesme *Ruke*?
- 7. Pročitaj rečenice kojima se izriče tema ove pjesme.
Zaokruži rečenicu kojom je najtočnije izrečena tema.

Tema pjesme jesu ruke. Tema je pjesme sve što se rukama može raditi.

Tema pjesme jesu važnost i ljepota ruku koje stvaraju.

- 8. Posluži se rukom kao lutkom. Neka tvoja ruka ispriča što sve voli raditi.
- 9. Doznaj što znači izraz *imati zlatne ruke*.
Zaokruži rečenicu kojom se objašnjava taj izraz.

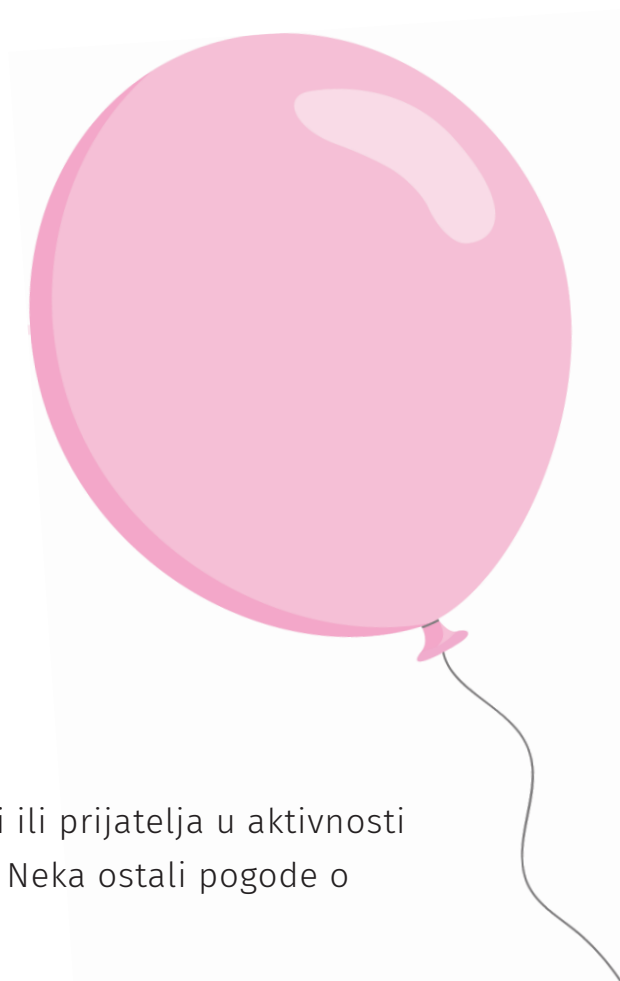
Zlatne su ruke obojene zlatnom bojom.

Zlatne su ruke one koje su vrijedne i puno stvaraju.

- 10. Pročitaj zadnja dva stiha pjesme *Ruke*.
Objasni ih i poveži s izrekom.

RUKE MOGU STVARATI I RAZARATI.

- 11. Što sve lijepo tvoje ruke mogu stvoriti ili napraviti? Napiši u balon.

- 12. Fotografiraj ruke nekog člana svoje obitelji ili prijatelja u aktivnosti koju voli raditi. Pazi da se vide samo ruke. Neka ostali pogode o kojoj je aktivnosti riječ.

ŠTO SU LJETOS RADILE...

Moje su ruke ljetos stvorile
svašta: slikale su, pisale,
listale stranice knjige, loptale
se, plivale...

Moje su noge ljetos
hodale, trčale, biciklirale,
skakale, plivale... Odvele su me na
najljepša mjesta!

A meni su ljetos
šapice služile za hodanje,
trčanje, penjanje i,
najvažnije, češkanje!

1. Kako si ti proveo/provela ljetne praznike?

Pripovijedaj svoje doživljaje tako da odgovoriš na sljedeća pitanja.

KAMO SU TE NOGE ODVELE?

ŠTO SU TVOJE OČI VIDJELE?

ŠTO SU TVOJE RUKU RADILE?

PRIPOVIJEDANJE

Pripovijedanje je nizanje događaja te iznošenje pojedinosti o događajima i zbivanjima u kojima smo sudjelovali, koja smo vidjeli ili gledali, o kojima smo slušali ili čitali.

U pripovijedanju se možeš poslužiti umnom mapom. U sredinu napiši naslov svog pripovijedanja. Uz pitanja napiši natuknice o događaju koji pripovijedaš.

Za vrijeme pripovijedanja izgovaraj cjelovite i smislene rečenice. Pazi da tvoje pripovijedanje ima uvod, središnji dio i završetak.

NASLOV

UVOD

ZAVRŠETAK

SREDIŠNJI DIO

TKO?

GDJE?

KADA?

KAKO JE ZAVRŠILO?

ŠTO SE DOGODILO?

2. Prema svom pripovijedanju jednog ljetnog događaja izradi **strip** tako da **uvod** prikažeš jednom do dvjema sličicama, **glavni dio** trima ili četirima sličicama i **završetak** jednom ili dvjema sličicama.

SJEĆANJE NA LJETO

1. Koja je mjesta posjetio Tin? Napiši pisanim slovima.

2. Potraži na karti Hrvatske četiri mjesta koja ti želiš posjetiti. Napiši njihova imena pisanim slovima.

3. Dopuni rečenice. Piši pisanim slovima.

Putujući domovinom, Tinu su u posebnom sjećanju ostali rijeka

_____ , gora _____ ,
(MIRNA) (KLEK)

_____ ,
(RODNA KUĆA IVANE BRLIĆ-MAŽURANIĆ)

_____ , _____ ,
(LOKVARSKO JEZERO) (MUZEJ ŽABA)

i _____ .
(HRVATSKA ULICA SLAVNIH)

4. Tinu se jako svidio grad Ogulin. Evo što je o njemu napisao.

Ogulin se nalazi u središtu Hrvatske, na pola puta od Zagreba do Rijeke, između Nacionalnog parka Plitvička jezera (s juga), šumovitog Gorskog kotara (sa sjeverozapada) i sjevernog Jadrana (sa zapada). Nastao je oko utvrde koju je izgradila plemićka obitelj Frankopan, dvorca u samom srcu grada.

a) U tekstu o Ogulinu podcrtaj **vlastite imenice (imena) plavom**, a **opće imenice crvenom** bojom.

b) Izdvoji iz teksta o Ogulinu tri opće imenice, a zatim napiši njihove umanjenice i uvećanice.

OPĆE IMENICE	UMANJENICE	UVEĆANICE
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

5. Tin je oduševljen prirodom Gorskog kotara. Evo što je napisao prijatelju Marku.

Dragi Marko!

Gorski je kotar čudesan! Tajanstvene gore, sočni, zeleni pašnjaci, doline ispresijecane bistrim potocima, guste šume i mirisne livade... A ljudi su dragi i gostoljubivi. Moraš posjetiti ovaj predivan kraj.

Podcrtaj pridjeve u pismu.

GORSKI KOTAR

6. Zaokruži glagole u sljedećim rečenicama.

I tako je Tin putovao punih mjesec dana. Vidio je i zavolio brojne znamenitosti i prirodne ljepote. Upoznao je gostoljubive i zanimljive ljude. Bio je sretan što je mnogo naučio o prošlosti svoje domovine.

PAUZA! VRIJEME JE ZA STRIP!

ŽELJKO ZNATIŽELJKO

Irena Jukić Pranjić

Vedran se uspne stepenicama i došavši pred vrata bakina stana, obriše cipele o otirač. Potom zazvoni. Kada je baka otvorila vrata, on je pozdravi, a ona mu srdačno uzvratila pozdrav. Vedran krene preko praga, ali ga baka zaustavi:

- Molim te, obriši cipele.
- Već sam ih obrisao. – reče Vedran.
- Lijepo. – pohvali ga baka. – Ali bolje je, kada dolaziš nekome u posjet, da obrišeš cipele tako da on to može vidjeti.
- Zar nije to isto? – začudi se Vedran.
- Pa i nije. Svatko voli vidjeti da ga poštuješ i da poštuješ trud koji on